

ВІДГУК

офіційного опонента - доктора юридичних наук, професора
Заросила Володимира Олексійовича на дисертацію Кузьмишина Віталія
Миколайовича «Адміністрування апеляційних судів в Україні», подану на
здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 - адміністративне
право і процес; фінансове право; інформаційне право

1. Актуальність теми дисертації

У системі забезпечення прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб невід'ємне та провідне місце займають суди (судді). Саме на них цивілізоване суспільство покладає гуманістичну місію заміни помсти, що існувала у первісному суспільстві, законним відновленням порушених прав, а за потреби – і справедливим покаранням порушників правових норм.

Невід'ємне місце в системі судової гілки влади належить апеляційним судам, адже саме після проходження апеляційної інстанції рішення по судовій справі незалежно від того, оскаржується воно чи ні, вступає в закону силу. Поряд із цим потрібно відзначити, що останніми роками організаційне, інформаційне, матеріальне, кадрове й безпекове забезпечення суду (суддів) піднялося на вищий, більш якісний рівень: судді на адміністративних посадах легалізуються в демократичний спосіб, повноцінно функціонує апарат суду та Державна судова адміністрація, які організаційно належать до судової влади, однак виконують усередині неї не судові, а виконавчі забезпечувальні функції. Тим самим їх діяльність усе більше регулюється специфічними нормами адміністративного права, які перебувають на етапі початкового правового врегулювання.

Такі положення наводить на початку дисертаційної роботи Кузьмишин В.М. актуалізуючи тематику дослідження.

Звичайно він не єдиний, хто цікавився цією проблематикою чи ключовими її аспектами чи дещо суміжними положеннями, але змінюються суспільно-політичні умови нашого життя та все ж проблематика адміністрування апеляційних судів в Україні лишається нагальною.

Отже, дисертаційне дослідження на тему «Адміністрування апеляційних

судів в Україні» є абсолютно актуальним, своєчасним та комплексним монографічним дослідженням, що розв'язує нові та сучасні проблеми адміністративного права, та позитивно впливає на науку в цілому.

2. Ступінь обґрунтованості положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

У процесі роботи використано систему методів наукового пізнання. Загальнонаукові методи порівняння та формалізації надали можливість розкрити зміст адміністрування апеляційних судів в Україні, а в сукупності з ними аксіоматичний метод дозволив сформулювати поняття адміністрування апеляційних судів в Україні (підрозділ 1.1). Загальнофілософський діалектичний метод наукового пізнання став незамінним при формуванні принципів адміністрування апеляційних судів (підрозділ 1.3). Метод класифікації дозволив поділити аналізовані юридичні інститути та сукупності юридичних норм на види за визначеними критеріями (підрозділи 1.1, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3).

Метод дедукції дав можливість розкрити юридичну природу апеляційного суду як об'єкта адміністративно-правових відносин (підрозділ 1.2). Загальнологічні методи аналізу й синтезу дозволити розкласти складні юридичні конструкції на «елементарні» частини і з них сформувати однорідні за своєю юридичною природою конструкції нової якості (підрозділи 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3, 3.1).

Метод узагальнення використано під час розкриття змісту форм адміністративної діяльності адміністрації суду щодо адміністрування апеляційних судів (підрозділ 2.1). Формально-догматичний метод наукового пізнання використовувався майже в усіх підрозділах дисертації для здійснення аналізу законодавства (підрозділи 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.3, 3.1).

Метод індукції забезпечив узагальнення юридичної природи судово-адміністративних послуг (підрозділ 2.3). Логіко-семантичний метод наукового пізнання дав можливість проаналізувати погляди вчених на аналізовану проблематику, його широко використано практично в усіх підрозділах дисертації

(підрозділи 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2). Під час виявлення та узагальнення ефективного зарубіжного досвіду провідними методами наукового пізнання стали методи порівняльного права та порівняльного законодавства (підрозділ 3.1).

Методи юридичного моделювання та правотворчості стали незамінними під час формування пропозицій щодо вдосконалення законодавства стосовно підвищення ефективності адміністрування апеляційних судів (підрозділ 3.2). Статистичний метод дозволив здійснити та обробити результати соціологічного опитування (додаток Б до дисертації).

Підсумки розроблення проблеми в цілому, окремі її аспекти, одержані узагальнення та висновки були оприлюднено під час роботи трьох науково-практичних конференцій: «Основні підходи до визначення юридичної природи судової гілки влади» (м. Дніпро, 6–7 жовт. 2017 р.), «Поняття адміністративно-правових відносин у сфері судового адміністрування» (м. Київ, 12–13 січ. 2018 р.), «Взаємозв'язок форм і методів адміністрування апеляційних судів» (м. Львів, 26–27 січ. 2018 р.), що свідчить про ґрунтовний підхід здобувача до обраної проблематики.

Таким чином, аналіз змісту роботи Кузьмишина В. М. «Адміністрування апеляційних судів в Україні» свідчить про самостійну, завершену, аргументовану, комплексну роботу і дозволяє констатувати високий науково-теоретичний та прикладний рівень дослідження. Вдала структурна побудова дисертації свідчить про науково вивірений та аргументований підхід до вирішення визначених завдань і досягнення мети дослідження.

3. Достовірність та наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є першим комплексним дослідженням адміністрування апеляційних судів в Україні. У результаті здійсненого аналізу вироблено відповідну теорію, сформульовано низку наукових положень і висновків, запропонованих особисто здобувачем.

У роботі автором Кузьмишиним В.М. уперше здійснено розмежування юридичної природи «адміністрування апеляційних судів» і «судового адміністрування апеляційних судів», предмет яких є таким, що переважно пересікається, але не є тотожним, зокрема доведено, що з управлінських елементів судового адміністрування до предмета адміністрування апеляційних судів належать положення щодо: організаційної структури суду; адміністративно-правового статусу адміністрації суду; діловодства; кадрової роботи в суді; розподілу функцій між суддями та адміністративним персоналом; зв'язків суду з громадськістю та засобами масової інформації; застосування інформаційно-телекомунікаційних технологій та охорони приміщення апеляційного суду;

Здобувачем, визначено поняття форм адміністративної діяльності адміністрації суду при здійсненні адміністрування апеляційних судів в Україні, як передбачені нормами адміністративного права дозволені та необхідні для адміністрації суду адміністративні дії, що виражають зовнішній прояв її управлінської (регулятивної) діяльності, реалізуються в межах її компетентності для надання можливості апеляційним судам задовольнити інтереси громадян і загалом судову гілку влади під час здійснення апеляційного судочинства та у процесі надання судово-адміністративних послуг у системі апеляційних судів

У дисертаційній роботі Кузьмишина В.М. удосконалено наукове розуміння методів адміністративної діяльності адміністрації суду при здійсненні адміністрування апеляційних судів, як об'єктивованих у вигляді адміністративних засобів, способів і прийомів, юридичних інструментів адміністративної діяльності адміністрації суду щодо забезпечення адміністративних судів усім необхідним (різноманітними організаційними, технічними, матеріальними, фінансовими та іншими ресурсами) для виконання публічно-правових зобов'язань перед суспільством щодо виконання своїх функціональних обов'язків.

Отримали подальшого розвитку, наукові положення щодо місця й ролі апеляційних судів як об'єктів адміністративно-правових відносин, які можна охарактеризувати: по-перше, як юридичну особу публічного права, наділену

апеляційною компетенцією у сфері судочинства і на яку адміністрація суду скеровує свій владний вплив з метою досягнення очікуваного результату із забезпечення гарантій справедливого й ефективного правосуддя; по-друге, як адміністративну діяльність адміністрації суду з належного забезпечення суддів (судів) усім необхідним для здійснення судочинства в належних умовах та надання судово-адміністративних послуг громадянам

Також у роботі Кузьмишина В.М. отримали подальшого розвитку наукові положення відносно розуміння судово-адміністративних послуг як різновиду адміністративних послуг, де одна сторона – суб'єкт адміністрації суду (або делегований нею представник) – забезпечує права громадян через надання певних організаційно-правових, матеріальних, технічних, організаційних, інформаційних та консультативних послуг, а інша – фізична чи юридична особа – отримує ці блага для забезпечення своїх прав, свобод, або/та законних інтересів, які захищаються на стадії апеляційного оскарження.

Отже, дисертація Кузьмишина Віталія Миколайовича на тему: «Адміністрування апеляційних судів в Україні», подана на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук є абсолютно новим монографічним дослідженням, яке містить ґрунтовні наукові результати, що вирішують конкретні завдання в площині вітчизняної науки.

4. Наукова і практична цінність дисертації

Аналіз змісту роботи свідчить про самостійне, завершене, аргументоване, комплексне дослідження і дозволяє констатувати його високий науково-теоретичний та прикладний рівень. Вдала структурна побудова дисертації доводить науково вивіреним та аргументованим підхід до вирішення визначених завдань і досягнення мети дослідження. Висунуті й обґрунтовані дисертантом положення та рекомендації мають значну наукову цінність, оскільки в дисертації пропонуються нові шляхи вирішення важливого загальнодержавного завдання, удосконалення адміністрування апеляційних судів в Україні, яке реалізується у сфері дії права та за допомогою права.

Кількість публікацій, обсяг, якість, повнота висвітлення результатів та розкриття змісту дисертації відповідає вимогам МОН України.

Публікації автора повною мірою висвітлюють основні наукові положення дисертації. Так, дисертантом Кузьмишиним Віталієм Миколайовичем визначено теоретико-правові засади адміністрування апеляційних судів в Україні, адміністративно-правовий механізм адміністрування апеляційних судів в Україні, удосконалення адміністрування апеляційних судів в Україні тощо.

Загалом, можна вважати, що у висновках дисертації на основі теорії адміністративного права, чинного законодавства та правореалізаційної діяльності публічної адміністрації наведено нове розв'язання наукового завдання щодо розвитку засад та адміністративного інструментарію адміністрування апеляційних судів в Україні, викладено найбільш важливі наукові та практичні результати, визначено наукові проблеми, для розв'язання яких можуть бути застосовані результати дослідження.

Отже, дисертаційна робота «Адміністрування апеляційних судів в Україні» завершується розгорнутими, науково та практично цінними висновками, які впливають зі змісту роботи. Дисертаційне дослідження Кузьмишина В.М. виконано самостійно, з використанням останніх досягнень науки адміністративного права.

Усі сформовані в ньому положення й висновки обґрунтовано на основі особистих досліджень автора, таким чином наукова і практична цінність дисертації «Адміністрування апеляційних судів в Україні», є повністю обґрунтованою та доведеною, що позитивно впливає на розвиток науки та діяльності публічної адміністрації загалом.

5. Практичне значення одержаних результатів

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що вони використовуються та можуть бути використані у:

– науково-дослідній сфері – для подальшого наукового розроблення проблем адміністрування апеляційних судів в Україні (акт впровадження

Науково-дослідного інституту публічного права);

– правотворчості – для вдосконалення чинного законодавства щодо адміністрування апеляційних судів в Україні (додаток В до дисертації);

– навчальному процесі – під час розроблення та викладання навчальних дисциплін «Адміністративне право України» та «Судові та правоохоронні органи України» (акт впровадження Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»);

– правозастосовній діяльності – для підвищення ефективності адміністрування апеляційних судів в Україні (акт впровадження Вінницького апеляційного адміністративного суду).

6. Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Дисертаційне дослідження містить певні неузгодженості, на які слід зосередитись, зокрема:

1. У науковій новизні (С.30) здобувач стверджує що судово-адміністративні послуги є різновидом адміністративних послуг. Не заперечуючи в цілому, хотілося б отримати аргументації такого висновку.

2. Вбачається дещо ідеалізація наукових положень щодо сформованої наукової новизни в аспекті положень щодо адміністрування апеляційних судів у зарубіжних країнах коли їх адміністрація суду, на погляд, здобувача відрізняється, ефективністю адміністративної діяльності, дуалістичним підходом і чітко розділеною компетенцією між судовою і виконавчою гілкою влади.

3. В декількох випадках у дисертації, зокрема на С. 40 йде посилка на вчених на прізвища яких записані на латиниці «На думку Н. Peter і Jr. Solomon, головна мета..», що не відповідає вимогам до написання дисертацій, які мають пишуться державною мовою.

4. Спірним є твердження дисертанта, щодо принципів права які тісно пов'язані з принципами здійснення конкретної адміністративної діяльності (С. 62), адже принципи права мають значно ширшу правову природу. Проте,

вищевказані зауваження вказують про широке та комплексне монографічне дослідження, яке розв'язує значне коло питань сучасної юриспруденції.

7. Висновки

Дисертаційне дослідження Кузьмишина Віталія Миколайовича на тему «Адміністрування апеляційних судів в Україні» за своєю актуальністю, новизною та обґрунтованістю одержаних результат відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, що затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567. Автореферат дисертації відповідає її змісту та повністю відображає основні положення і результати дослідження. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до встановлених вимог МОН України.

Дисертаційна робота виконана вперше і поглиблює існуючі знання юридичної науки, а саме є суттєвим внеском до теорії адміністративного права і процесу. Дисертація є завершеною, самостійно підготовленою, кваліфікаційною, науковою працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані та практично цінні результати, що вирішують важливе наукове завдання.

Підсумовуючи викладене, варто відзначити, що дисертаційне дослідження на тему «Адміністрування апеляційних судів в Україні» є самостійним, завершеним, комплексним монографічним дослідженням та має високий науково-теоретичний та прикладний рівень, а його автор - Кузьмишин Віталій Миколайович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 - адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент

Завідувач кафедри управління безпекою,
правоохоронної та антикорупційної діяльності
ВНЗ Міжрегіональна академія управління персоналом
доктор юридичних наук, професор

Заросило В.О.

